

צעירי אגודת חב"ד המרכז (ע"ר)

משרדים:

בית שז"ר, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915
טלפון: 03-9607588 פקס: 03-9606169
www.chabad.org.il
chabad@chabad.org.il

גיליון 'שיחת השבוע'
מופיע לאחר המכתב

ב"ה, ח' בטבת תשס"ה
(18/1/05)

השבוע זה מתחיל בארה"ב: 'שיחת השבוע' מודפס וצבעוני

בשורה טובה לשלוחים בארה"ב ולמעוניינים להפיץ את 'שיחת השבוע' במתכונת מהודרת ונאה – מעתה אתם יכולים לקבל בארה"ב גיליון מודפס וצבעוני שיגיע אליכם לפני השבת.

ההדפסה נעשית בארה"ב, וגם זמני הדלקת הנרות וצאת השבת הם של ארה"ב. הדפסת הגיליונות בארה"ב (בעברית וברוסית) מתחיל אי"ה השבוע, פר' בשלח.

בשלב ראשון יסופקו הגיליונות לכל מי שמזמין מ-10 גיליונות ומעלה. בהמשך נספק את הגיליונות גם למנויים על גיליון בודד.

לתשומת ליבכם:

ככל שכמות הגיליונות המוזמנת גדלה – המחיר יורד.

שלוחים, גבאי בתי-כנסת, וכל מי שרוצה לזכות את מקורביו ובני קהילתו – אנא פנו אלינו והזמינו את הגיליון הפופולרי והמבוקש.

נציגנו בארה"ב הוא הת' מאיר שי' לוי

טלפון: 718-4935703

דוא"ל: sh-usa@chabad.org.il

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש

פרשת בשלח

הגיליון השבועי לכל יהודי 942

י"א בשבט התשס"ה
(21.1.05)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד – המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

כינוס השלוחות

בשבוע הבא ייפתח א"י הכינוס העולמי של 'השלוחות' – נשות השלוחים מכל קצווי תבל. הכינוס יהיה במרכז חסידות חב"ד בברוקלין, ניו-יורק. הוא נערך מדי שנה סמוך לכ"ב בשבט, יום-השנה להסתלקות הרבנית חיה-מושקא שניאורסון, רעייתו של הרבי מליובאוויטש. מאות נשים, מכל קצוות תבל, יבואו לכינוס וידונו בבעיות המיוחדות שעמן מתמודדת שליחת חב"ד, מחינוך הילדים במקומות נידחים ועד פעילות ציבורית בקרב נשים ובנות.

כינוס למצוות הארץ

הכינוס השנתי הט"ז למצוות התלויות בארץ, שנערך על-ידי מכון התורה והארץ בגוש קטיף, יוקדש השנה לנושא "תשס"ה – שנת ביעור ויודיו מעשר". הכינוס יהיה א"י ביום שלישי, ט"ו בשבט, באולם הכנסים על-שם מינץ באוניברסיטת בר-אילן. המושג השלישי ייוחד לנושא "גוש קטיף – הגבול הדרומי", ובו ידונו עניינים הקשורים לחבל ארץ זה. המושב יינעל בשאלות ותשובות עם הראשון לציון, הרב מרדכי אליהו, הרב הראשי לשעבר. טל' 08-6847325.

מסע שורשים

הופיע החלק הראשון של הסרט הדוקומנטרי "מסע אל תולדות חב"ד", שביים ההפיק ר' יוסף-יצחק קמינצקי מכפר-חב"ד. צילומי הסרט נמשכו קרוב לשנה, ברוסיה, אוקראינה, רוסיה הלבנה, פולין וארץ-ישראל. החלק הראשון, שאורכו 46 דקות, מחזיר אותנו לערס הולדתה וצמיחתה של חסידות חב"ד, ומספר את סיפורם של שלושת אדמו"רי חב"ד הראשונים. טל' 704120-7001.

זמני השבוע

ירושלים ת"א	חיפה	באר-שבע	אילת	ניר-עוז
4:42	4:47	4:46	4:32	4:42
5:44	5:47	5:46	5:42	5:43
פקס: 03-9606169				
אינטרנט: www.chabad.org.il				
דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il				
נדפס בדפוס יד-החמישה-כפר-חב"ד, טל' 03-9600280				
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות				
נא לשמור על קדושת הגיליון				

ארץ-ישראל – ארץ-הקודש

ט"ו בשבט הוא זמן ראוי להתעלות מעל כל חילוקי הדעות ולעורר את אהבת ארץ-ישראל. הערך הבסיסי של קשר לארץ-ישראל אינו אמור להיות שנוי במחלוקת

בחר בה מכל הארצות כדי לתיתה לעם שבחר בו מכל העמים. גם המצוות התלויות הארץ מעידות על קדושתה ועל המימד האלוקי הטמון בה – "ארץ אשר... עיני ה' אלוקיק בה מראשית השנה ועד אחרית שנה".

ההלכה שאסור לצאת מארץ-ישראל (אלא מסיבות מוגדרות וברורות) ממחישה היטב עד כמה מקומו של יהודי הוא בארץ-ישראל, ועד כמה אין לו מה לחפש במקומות אחרים. במשך כל הדורות מסרו יהודים את נפשם למען ישיבה בארץ-ישראל, בתנאים קשים, בעוני ובמחסור, ולא עלה על דעתם לעזבה ולחפש לעצמם חיים נוחים יותר בנכר.

מאבק צמוד

בכלל, ארץ-ישראל אינה ככל הארצות. אפילו אומות-העולם מכנות אותה 'ארץ הקודש'. היא נחשבת "פלטרין של מלך" – היכל ארמונו של הקב"ה. לא לשווא נקרא המעבר לארץ-ישראל – עלייה; כי זו אכן עלייה רוחנית. יהודי שעולה לארץ מתעלה לדרגה גבוהה יותר של קדושה, ונדרשת ממנו התעלות רוחנית נוספת.

אלא שהקב"ה ברא עולם שיש בו מאבק צמוד בין יצר הטוב ליצר הרע, בין הקדושה לבין הפכה. ככל שהקדושה גדולה יותר, גם הצד השני מנסה להתגבר. לכן דווקא בארץ-ישראל, שבה שורה קדושה עליונה יותר, גוברים הפיתויים והמאבקים הרוחניים. אחד הביטויים לכך הוא יצר המחלוקת, שמתגבר במיוחד בארץ-ישראל ומאיים לכלות כל חלקה טובה. ואכן, מחלוקת ושנאת-חנים הן שהביאו את החורבן והגלות, ולצערנו לא הצלחנו להשתחרר מהן עד היום.

ט"ו בשבט הוא זמן ראוי להתעלות מעל כל חילוקי הדעות ולעורר את אהבת ארץ-ישראל. זה הזמן להתעמק בקדושתה ובסגולותיה המיוחדות, ולהרהר בזכות המיוחדת שמילויני יהודים זכו לה בדורנו – לחיות בארץ-ישראל – ובגודל האחריות המוטלת עליהם. ונקווה שבקרוב ממש נזכה לראות את הארץ בשלמותה, בגאולה האמיתית והשלמה.

בשבוע הבא נציין את ט"ו בשבט, ראש-השנה לאילנות. במבט ראשון מפנה יום זה את תשומת-ליבנו אל עולם הצומח, אולם במבט מעמיק יותר – זה חגה של ארץ-ישראל. המשמעויות המעשיות של יום זה קשורות במצוות התלויות בארץ-ישראל.

הביסטוריה היהודית ריכז יום זה מגוון פעילויות לביטוייה של אהבת ארץ-ישראל. אכילת פירות שנשתבחה בהם ארץ-ישראל, דיון במצוות התלויות בארץ, סיפורים וגעגועים לארץ-ישראל ולארתיה. פרי מארץ-ישראל עורר התרגשות עצומה ואכלו אותו בחדרת-קודש. זה היה תמיד התוכן האמיתי של ט"ו בשבט.

קשר נפשי ותחושת שייכות

למרבה הצער, הוויכוח המתמשך סביב המשך אחיזתנו בחלקי ארץ-ישראל פגע בערכים הללו של אהבת ארץ-ישראל. גם אם יהודי סבור שאין לנו ברירה אלא לוותר על חלקים מארץ-ישראל, עליו להזיל דמעה ולחוש שזו כריתת איבר חי מגופנו. כשיהודים מתבטאים על חלקי ארץ-ישראל במונחים כמו "אין לנו מה לחפש שם", יש כאן תחושת ניכור וניתוק מערכי-יסוד בסיסיים של קשר לארץ-ישראל, שאיננו אמור להיות שנוי במחלוקת.

אהבת הארץ היא בראש ובראשונה רגש של אהבה, קשר נפשי עמוק, תחושה חזקה של שייכות לארץ הזאת. קשר זה עמוק לאין-ערוך מאהבת מולדת, הקיימת בכל אומות העולם. אהבת ארץ-ישראל קשורה בהבטחה האלוקית, שניתנה לאברהם אבינו בברית בין הבתרים. היא מתחברת ליציאת מצרים ולמתן תורה, ראשית היולדו של העם היהודי, שאז הבטיח הקב"ה לבני-ישראל "והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאברהם, ליצחק וליעקב".

אהבת הארץ נובעת מחיבת הארץ העולה מכל התנ"ך ומדברי חז"ל. יש בתורה פרקים רבים, שהם שיר-הלל מופלא לארץ-ישראל. חז"ל מרבים לדבר על מעלתה של הארץ, שהקב"ה

כשיהודים מותקפים, לא עושים חשבונות

במלחמה טבעית, ולכן יצא משה למלחמה, אף-על-פי שכבר היה בן מאה ועשרים, הרבה מעבר לגיל של 'וצאי צבא'.

לצאת ולהילחם

אולם אף ששיקול זה של משה היה בו מן ההיגיון, כבדו ידיו. בכך רמז לו הקב"ה שלא נהג כשורה. כאשר אויבי ישראל תוקפים את עם-ישראל נדרש המנהיג שלא לערוך שום חשבונות, אלא לצאת בראש העם למלחמה מול האויב. אכן, יש צורך בתפילתו של משה, אך די היה שיתפלל תפילה קצרה ויוביל את העם למלחמה.

מכאן אפשר ללמוד הוראה גדולה לכל זמן: כשיהודי שומע שיש יהודים המותקפים על-ידי 'עמלק' הרוחני, שעניינו לקרר את היהודי ולהטיל בו ספקות, אסור לעשות חישובים אלא חייבים לצאת ולהציל. לא די באמירת פרק תהילים, וגם לא די בשיגור שלוחים, אלא כל אחד ואחד נדרש לצאת ולהגן על אותם יהודים, שחלילה לא ייפגעו מ'עמלק'.

(לקוטי שיחות כרך כא, עמ' 89)

כ אשר בא עמלק להילחם עם בני-ישראל, מינה משה רבנו את יהושע למפקד הצבא ושלחו להילחם בעמלק. הוא עצמו עלה אל ראש הגבעה ועסק בתפילה, כשהוא פורש את ידיו למרום. מספרת התורה: "וידי משה כבדים". כלומר, ידיו נעשו כבדות ולא היה יכול להחזיקן באוויר, עד שהיו צריכים לתמוך בהן.

לכאורה אפשר לחשוב שידיו של משה כבדו בשל גילו, בהיותו בן שמונים. מפרש רש"י, שזה לא היה מצבו הטבעי של משה, אלא נפלה עליו חולשה מיוחדת, שנבעה מפגם רוחני: ידיו כבדו משום שלא יצא בעצמו למלחמה אלא מינה את יהושע תחתיו.

ירידה רוחנית

מדוע אכן לא יצא משה בעצמו למלחמה? הלא ארבעים שנה לאחר מכן, בהיותו בן מאה ועשרים, יצא משה בראש בני-ישראל להילחם בסיחון ובעוג. כמו-כן, כשביקש שהקב"ה יפקוד "איש על העדה, אשר יצא לפניכם", הייתה כוונתו, כפי שמפרש רש"י: "לא כדרך מלכי האומות, שיושבים בבתיהם

ומשלחים את חיילותיהם למלחמה, אלא כפי שעשיתי אני, שנלחמתי בסיחון ועוג". למה במלחמת עמלק שלח במקומו את יהושע?

הדבר נבע מההבדל במצבם הרוחני של בני-ישראל בשתי המלחמות. מלחמת עמלק באה על רקע של ירידה רוחנית, כאשר בני-ישראל התאוננו "היש ה' בקרבנו אם אין". פקפוק זה מצד העם גרם הסתר-פנים מצד הקב"ה, ולכן בא עמלק להילחם בישראל.

כללים טבעיים

במצב זה סבר משה רבנו שיש לפעול על-פי הכללים הנהוגים במלחמה טבעית. הסדר המקובל הוא שלמלחמה יוצאים 'אנשי חיל', אנשים בגיל צבא, מבן עשרים עד שישים, ואילו הוא צריך לחזק את העם על-ידי תפילתו, שתביא את הסיוע של הקב"ה.

לעומת זאת, המלחמה נגד סיחון ועוג הייתה מלחמה ניסית, שלמעלה מדרך הטבע, כפי שהקב"ה אמר במפורש למשה: "אל תירא אותו, כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו". במצב כזה אין חשיבות לכללים הנהוגים

מן המעייין

נושא השבוע: אמונה

אמרת השבוע

לה' הישועה

אל המגיד מקוֹזְנֵיךְ הגיעו פעם אחת זוג יהודים פשוטים. בדמעות בעיניהם שטחו את צרתם לפניו וסיימו באמרם: "רק הרבי יכול לעזור לנו". אמר להם המגיד: "אינני יכול לעזור לכם".

חשבו בני-הזוג שאולי הצדיק מצפה שייתנו לו כסף, והניחו מטבע זהב על השולחן. אך המגיד בשלו: "איך בכוחי לעזור לכם". הוסיפו בני-הזוג והניחו על השולחן עוד מטבע ועוד מטבע, והרבי לא נעתר. פתאום התנערה האישה, אספה את המטבעות ואמרה לבעלה: "נלך מכאן. הקב"ה יעזור לנו".

נהרו פניו של המגיד ואמר: "עכשיו תיוושעו! כל עוד שכחתם את הקב"ה ותליתם את כל תקוותכם בי, לא יכולתי לעזור. עכשיו שזכרתם כי הקב"ה הוא המושיע – לכו לביתכם וישועתכם קרובה לבוא".

שאינה טובה. יש לקיים תורה ומצוות מתוך תמימות ואמונה פשוטה באלוקי ישראל.

(אדמו"ר הרשב"י מליובאוויטש)

אמונה פשוטה

הבעל-שם-טוב אמר לפני פטירתו: מסלק אני עתה את כל ההשגות שהשגתי למעלה בשורשי התורה והמצוות, את כל ידיעותיי וחקירותיי, ואת כל התענוג שבכל אלה; לא אדע אלא אמונה פשוטה ותמה.

הדיבור מעורר

כאשר השירה מתפרצת מתוך הלב קל לאמונה לקנן בו. זהו שנאמר (תהילים קטז, י) "האמנתי כי אדבר" – כאשר אני משיח את דבריי לפני קוני, מתחזקת ומתבצרת בי האמונה.

(רבי אברהם מסלונים)

יותר מראייה

"וירא ישראל... ויאמינו בה" (שמות יד, לא). אף-על-פי שישאלו ראו בעיניהם את הניסים, בכל-זאת נזקקו לאמונה. בכוחה של אמונה רואים יותר ממה שרואים בעיניים.

(חידושי הרי"ם)

מאמונה לשירה

"ויאמינו בה' ובמשה עבדו, אז ישיר" (שמות יד, לא-לב). בזכות האמונה זכו ישראל לשירה. אמונה היא מלשון אימון, וכן מלשון חוזק. בזכות האמונה מתגבר היהודי ומנצח את הנפש הבהמית. כך הוא מתעלה, עד שהוא זוכה לגילויים נעלים שעליהם אומרים שירה.

(אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש)

למעלה מהשכל

בשכל יש כמה דרגות. יש שכל גלוי ושכל נעלם. את האמונה יש לנצל לדברים שגם השכל הנעלם אינו יכול להשיגם. כי הדברים הניתנים להבנה צריך כל אחד לייגע את שכלו כדי להבינם, כך שהאמונה תתבטא בדברים שהם למעלה משכלו.

(לקוטי דיבורים)

השכל עלול להטעות

בזמן הזה של 'עקבתא דמשיחא' יש להיזהר שלא ללכת אחר השכל. גם אנשים בעלי מוחין צריכים להניח את שכלם ולא ללכת אחר הטעם ודעת, כי שכלם יכול להטותם לדרך

אתרוג מט"ו בשבט

ברוסיה ובאוקראינה לא היה קל להשיג אתרוגים כלל, על-אחת-כמה- וכמה אתרוגים מהודרים. לפיכך היו החסידים – שאהבתם לרבותיהם בערה בהם ושכלל מאודם השתוקקו לזכותם באתרוג מהודר – נותנים על כך את דעתם כבר כמה חודשים קודם החג.

במיוחד עסקו בכך הסוחרים שביניהם, מי שלרגל עסקיהם נעו ונדו בארץ. הם פקחו עין בכל מקום שאליו נקלעו, אולי ימצא שם אתרוג מהודר הראוי לרבם.

וכשהיה מי מהחסידים זוכה להגיש לרבו אתרוג נאה, הייתה השמחה כפולה ומשולשת. הצדיק שמח בהידור המצווה ובחיבת החסיד, והחסיד שמח בשמחת רבו.

באותה שנה יצא ר' אלימלך, סוחר הבדים, ומחסידיו של הצדיק רבי מרדכי מצ'רנוביל, למסע עסקים של כמה חודשים. מיד לאחר הפסח יצא לדרך מתוך כוונה לשוב לצ'רנוביל לקראת חודש החגים.

כחודש לפני שובו, בתחילת חודש אלול, נזדמן לו אתרוג מובחר שבמובחרים. ר' אלימלך נשא תודה מיוחדת לה' על הזכות שהפיל בחלקו להטב לרבו עונג רוחני. במיטב כספו שילם על האתרוג, עטפו בזהירות בצרור פשתן וטמנו היטב בין חפציו. משם המשיך להשלים את סידוריו האחרונים.

כשבוע לפני חזרתו הוצע לו אתרוג נוסף – צהבהב, בנוי לתלפיות, נקי מכל פגם. הלוא כבר קניתי אתרוג נאה לרבי, הררה ר' אלימלך בליבו, וכמדי שנה אברך גם אני על אתרוגו של הרבי; מה צורך לי אפוא באתרוג נוסף?

לפתע הבריק במוחו רעיון. בחזרתי עתיד אני לעבור דרך רוז'ין, נזכר. שם יושב הצדיק הגדול ששמו נודע בכל קצווי ארץ, ושאל אנני-עצמי נתברכתי לא-אחת מפיו. אקנה לו את האתרוג ואתנו לו בדרכי לצ'רנוביל. החליט ועשה, וקנה גם את האתרוג הזה.

לאחר כמה ימים יצא ר' אלימלך בדרכו לשוב לביתו. באחת מתחנותיו פגש חבורה של ידידים, חסידי צ'רנוביל. אגב שיחה על הא ועל דא סיפר לידידיו על הצלחתו בעסקיו,

עוד נשיר

השירה ששר עמי-ישראל לאחר נס קריעת ים-סוף היא הראשונה בסדרה של עשר שירות, שהעשירית תהיה בזמן הגאולה (מכילתא שמות טו,א). חז"ל אף אומרים, שבשירת הים נרמזת השירה העתידה, שנאמר "אז ישיר" – בלשון עתיד, וזה מכוון למשה רבנו, שיקום לתחייה בבוא הגאולה וישיר את השירה העשירית.

השירה העתידה תהיה שונה משירת מצרים, בכמה דברים. הבדל אחד: "כל השירות כולן קרואות בלשון נקבה", משום ש"התשועות שעברו היה אחריהם שעבוד". אבל "התשועה העתידה להיות אין אחריה שעבוד, לכך קרואה בלשון זכר", כפי שנאמר: "שירו לה' שיר חדש".

הבדל שני נאמר במדרש (שמות-רבה, סוף פרשה כג): "אמר להם הקב"ה לישראל: בעולם הזה אמרתם לפני פעם אחת 'זה אל-י', אבל לעתיד-לבוא אתם אומרים אותו דבר ב פעמים, שנאמר 'אומר ביום ההוא הנה אלוקיני זה קווינו לו ויושיענו, זה ה' קווינו לו נגילה ונשמחה בישועתו'".

התגלות כפולה

את הביטוי 'זה' אפשר לומר רק על דבר גלוי שעומד מול העיניים. כאשר בני-ישראל אמרו "זה אל-י" לאחר קריעת ים-סוף, פירוש הדבר, שראו אז את הקב"ה, כביכול, והיו יכולים להראות באצבע ולומר: "זה אל-י". אבל בגאולה העתידה תהיה התגלות כפולה, ולכן נשיר אז פעמיים 'זה'.

ההתגלות האלוקית שעליה אמרו בני-ישראל "זה אל-י" הייתה התגלות של ניסים. בשעת קריעת ים-סוף התגלה בעולם-הזה כוחו האין-סופי של הקב"ה, עד שאמרו חז"ל: "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל".

אבל לסוג כזה של התגלות אלוקית יש חיסרון מרכזי – זוהי התגלות שהעולם איננו בשל לקבלה. ההתגלות עצמה היא למעלה מכלי-הקיבול של העולם, אלא שהקב"ה יוצר מצב שיתגלו בעולם דרגות אלוקיות עליונות. לכן כשחולפת ועוברת אותה התגלות, נשאר העולם במצבו הנחות. בשעת הנס יש התרגשות עצומה, אבל לאחר הנס הכול חוזר לקדמותו.

אך יש סוג שני של התגלות: כאשר מתגלית האמת הפנימית של העולם-הזה עצמו. המצב הרגיל של העולם, מה שמכונה טבע, מתגלה פתאום כפי שהוא לאמיתתו – כוח אלוקי. הקב"ה מגלה, כי חוקי הטבע עצמם ואף הגשמיות של העולם – הם בעצם אלוקות.

יתרונה של התגלות זו בכך, שאין כאן דבר שמחוץ לגדרי העולם, אלא אדרבה – זוהי האמת של העולם עצמו. העולם, לאחר שמתגלית האמת האלוקית שבו, שוב אינו יכול להסתיר, והכול רואים כי הקב"ה מנהיג את העולם וממלא את כל המציאות.

שתי התגלויות

ההתגלות הזאת, של סילוק כל ההסתרים, תהיה בגאולה העתידה. אז ייעלמו כל הדברים הגורמים לעולם-הזה להסתיר את אור הקדושה. העולם עצמו יהיה 'כלי' לגילוי האמת שבו-עצמו – שכל-כולו אינו אלא אלוקות.

אלא שהתגלות זו תבוא עם ההתגלות הראשונה – של גילוי הדרגות האלוקיות העליונות, וכך יהיה בגאולה שילוב של שתי ההתגלויות: זו שמלמעלה וזו שמלמטה. על כך נאמר: "וגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דיבר". שני חלקי הפסוק מבטאים את שני ההיבטים של ההתגלות האלוקית שתהיה לעתיד לבוא:

"וגלה כבוד ה'" – זהו הגילוי מלמעלה, כאשר הדברים העליונים הנשגבים ביותר יתגלו וייראו; ועם זה יהיה "וראו כל בשר" – הבשר הגשמי עצמו, מצד תכונותיו הטבעיות, יראה את האלוקות. לכן, בשירה שתיאמר לעתיד-לבוא נאמר פעמיים "זה" – כנגד שתי ההתגלויות האלוקיות שיתרחשו אז – גילוי האלוקות שמעל לעולם וגילוי האלוקות שבתוך העולם עצמו.

ומעל הכול – על שזכה לקנות לרבם אתרוג מהודר.

ביקשו החסידים לראות את האתרוג שעליו עתיד רבם לברך בחג. הוציא הסוחר מתיקו את שני האתרוגים ואגב כך סיפר לידידיו את השתלשלות הדברים. עתה, כששני

האתרוגים עמדו גלויים זה לצד זה, ברור היה כי האתרוג השני מהודר מן הראשון.

"את האתרוג הראשון תן לצדיק מרוז'ין ואילו את השני, המהודר יותר, שמור לרבנו!", יעצו החסידים בטבעיות. נתקבלו דבריהם על דעתו

של ר' אלימלך וכך אמנם התכוון לעשות.

בהגיעו לרוז'ין נכנס פנימה לקבל את ברכת הצדיק. באותה הזדמנות הוסיף כי הביא עמו אתרוג נאה – מתנה לרבי. הביט בו הצדיק בפנים שוחקות. "נו... טוב מראה עיניים", הגיב, בעוד ר' אלימלך מגיש לו את האתרוג (הראשון).

נטל הצדיק מרוז'ין את האתרוג, הביט בו מכל עבר ומבט של פליאה על פניו. "האומנם זה האתרוג שלי?", שאל כמופתע. "זה האתרוג שקניתי בעבורי?!", חזר ושאל.

מעיו של ר' אלימלך החלו מתהפכים בקרבו, בהבינו כי הצדיק, בעינו הזכות, הבחין כי אין זה האתרוג שנקנה בעבורו. התבייש ר' אלימלך להודות על האמת, ולכן גמגם משהו על 'טעות' שנפלה ובתוך כך הוציא מתיקו את האתרוג השני ונתנו לצדיק.

בבת-אחת התחלפה הבעת הפליאה שעל פני הצדיק בהבעת של קורת-רוח. "אכן, אתרוג לתפארת... הדר שבהדר", אמר הצדיק והרעיף על ראשו של ר' אלימלך שפע ברכות.

המשיך הסוחר לדרכו והגיע לצ'רנוביל. ללא עיכובים מיותרים נכנס ובא אצל רבו והגיש לו – בלי אומר ודברים – את האתרוג (הראשון) שקנה למענו. הביט רבי מרדכי בחסידו ובאתרוג, חליפות, ועל פניו נח סימן-שאלה.

"מי כבר נגע באתרוג שלי?", שאל. נחרד ר' אלימלך נוכח מה שנראה כגילוי של רוח-הקודש, ועדיין לא היה בזה בכך. "ספר לי כיצד נתגלגל אתרוג זה לידיך ומה עבר עליו מאז ועד הגיעו לכאן", הוסיף הרבי, ובכך כמו הבהיר סופית כי עיני הצדיק רואות גם דברים נעלמים.

סומק הציף את פניו של ר' אלימלך כשנאלץ לגולל באוזני רבו את השתלשלות הדברים. בסיום דבריו אמר לו הרבי:

"דע, ר' אלימלך, כי בכל שנה ושנה, בט"ו בשבט, נגזר בשמים איזה אתרוג יהיה לכל אחד ואחד בחג-הסוכות הבא. הצדיק מרוז'ין ידע בדיוק איזה אתרוג נגזר לו. כשראה את האתרוג שהבאת לו, נתמלא ליבו חשש שמה נשתנה דינו. פשפש במעשיו ולא מצא כל סיבה לשינוי. על-כן לא רצה לקבל מידך את האתרוג שקניתי לי, אתרוג שלא נועד לו. אך מכיוון שסוף-סוף החזיק אותו צדיק את האתרוג שלי בידיו הקדושות, שוב אין זה אותו אתרוג כפי שהיה קודם-לכן, ואני חשתי בכך".

להבין את התורה דרך החי והצומח

המחקר המדעי, לדברי עמר, אינו נוגע רק לענייני הלכה למעשה, אלא גם להבנת פשוטו של מקרא: "למשל, רובנו לא ממש מבינים את האירועים של יעקב עם צאן לבן, הזכרים רק ערבוניה של עקודים, נקודים וברודים. כשמבינים את חוקי התורשה, שנתגלו לפני כמה שנים ונעשו כיום התאוריה המקובלת במדע, מבינים פתאום את הסיפור והמסר – 'סוד ה' ליראיו'".

סיפור הדודאים

גם מעשה ראובן והדודאים זוכה להבנה מחודשת, מתוך הכרת הצומח. לדברי הד"ר עמר, הדודאים היו תרופה לעקרות. לכן מבקשת רחל את הדודאים מראובן. אולם לאחר שנמסרו הדודאים לרחל, יולדת לאה. רק לאחר זמן נאמר "ויזכור אלוקים את רחל" והיא יולדת את יוסף. המסר שמבקשת התורה להעביר ברור – רק הקב"ה מעניק פריבטן ולא שום סגולה רפואית.

הד"ר עמר אומר, שתחום מחקריו יוצר נקודת-מפגש מרתקת בין אמונה תמה להבנה מדעית, וכל זאת בעולם החי והצומח.

הד"ר עמר: "להבין את משל יותם"

באור צלול ובהיר. מדוע אפוא פסלה המשנה את פתילת המדבר? הוספנו לחקור עד שהגענו להשערה כי מדובר בצמח אחר, הנקרא כיום שלהבית קצרת-שיניים. זה צמח מדברי, שבמנו הכינו פתילות בימי המשנה, אלא שהן לא היו עמידות, ולכן אסרו החכמים את השימוש בהן".

איך הופקו סממני הקטורת

הד"ר עמר מוסיף להדגים את נגיעת מחקריו לחיי היהודים: "אנשים אומרים בכל יום 'פיטום הקטורת'. הם מונים את שמות אחד-עשר הסממנים. האם הם גם מבינים מה הם הסממנים ומאיין הופקו? במסכת פסחים מפורטים סוגי הגידולים שיכולים להיחשב מרו; האם אנו יודעים לזהותם?"

ט"ו בשבט, ראש-השנה לאילנות, מזכיר לנו את עולם הצומח, המשתרג באיך-ספור היבטים של הלכה ומנהג בחיים היהודיים: דיני ברכות הנהנין, תרומות ומעשרות, שעטנז, שמיטה ועוד. מעניין כי גם המחקר המדעי מאשר את מה שנקבע בהלכה. מי שעוסק כבר שנים בסוגיה זו לעומקה הוא ראש המחלקה ללימודי ארץ-ישראל באוניברסיטת בראיילן, הד"ר זוהר עמר.

עמר (44), תושב נווה-צפון שבחבל בנימין, מתמחה בזיהוי צמחים ובעלי-חיים ממקורות חז"ל. מאחוריו רקורד מרשים של עשרה ספרי מחקר ועשרות מאמרים. לאחרונה עלה שמו לכתורות בעקבות מתקפת הארבה על ארצנו, כשפרסם מחקר מקיף על מסורת הארבה בקהילות ישראל.

מהי פתילת המדבר?

"אם לא נדע לזהות נכון את הצמחים ובעלי-החיים, לא נוכל להבין את משל הכרם, משל יותם וחלק מתוכחות הנביאים. לא נוכל גם להבין הלכות רבות לאשורן", הוא אומר. כדוגמה הוא מציג את סוגיית 'במה מדליקין': "הנה משנה שרבים אומרים אותה בכל שבת מבלי להבינה. המשנה מפרטת רשימה ארוכה של פתילות ושנים, שרובם אינו מוכר לנו. לכן גם איננו מבינים מדוע אלה נאסרו ואלה הותרו בהדלקת הנר. בנקודה זו נכנס המחקר לתמונה".

עמר מתאר כיצד חקר את אחת הפתילות שנאסרו להדלקה בשבת – פתילת המדבר: "במגדיר הצמחים מזוהה הצמח עם תפוח-סדום, צמח הגדל באזור עין-גדי. בצמח זה יש טיבים בעלי מרקם הדומה למשי. הכנו מהצמח פתילה והדלקנו אותה בתוך נר חרס מתקופת המשנה. וראה זה פלא – הפתילה דלקה

ביטוח בתי ננסת ופקוואות
הפתרון הטוב והזול ביותר
לגבי רכוש בתי הכנסת
וציבור המתפללים!!!
קבוצת גפן - המבטחת המורשת של הציבור הדתי
1800-39-33-39

ספר שמוכרחים לקרוא
נשמה עם עצמה
סיפורם המרתק של בני-ישיבה, היוצאים למסע-רוחני בחיפוש דרך רוחנית בעבודת ה'. במהלך המסע הם מתלבטים בשאלות קשות ומגלים עולמות קסומים.
ספר מסעיר, מחדש ומעורר מחשבה מאת מנחם ברוד
הפצה: 'יודאיקה', 03-9606120

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

פירות לט"ו בשבט

שאלה: על מה יש לשים-לב בקניית פירות לקראת ט"ו בשבט?

תשובה: ראש-השנה לאילנות הוא, בעיקרו, תאריך קובע, שבו מתחילה ונגמרת שנה (בדוגמת שנת כספים) לעניין מעשרות. פירות העץ שעדיין לא הגיעו לגודל מסוים בתאריך זה, שייכים לשנה החדשה, שמתחילה בט"ו בשבט. השנה תחיל השנה הרביעית לשמיטה, שהיא שנת 'מעשר שני' (שלא כשנת תשס"ד, שהייתה שנת 'מעשר עני'). התאריך חשוב גם לעניין ההלכה שאין משרשים מעשר מיבול שנה זו על יבול שנה אחרת. מנהג ישראל לאכול פירות בט"ו בשבט, ובפרט משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ-ישראל. ויש המוסיפים סדר תפילות ופסוקים מתאימים.

להלן עדכוני כשרות:

רכיבים: בצימוקים, בשזיפים, בצ'יפס-בננות ובאוכמניות, יש חשש לשימוש בשמן לא-כשר בתהליך ייבושם.

פותחים את ספר שמות עם "שולחן שבת"

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מונעדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המוכרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 1-700-704120

